

Skupinska avdiometrija

POVZETEK. *Množično odkrivanje katerokoli bolezni je velikega pomena za zgodnje zdravljenje, zmanjšanje posledic obolenja in preprečevanja bolezni.*

Da bi množično lahko odkrili slušno prizadete otroke, smo v Šolskem dispanzerju Center — Z. D. Ljubljana začeli s skupinsko avdiometrijo. To je metoda dela, ki omogoča, da iz zajete šolske sredine izločimo vse slušno prizadete otroke. S tem sistematičnim odkrivanjem slušno prizadetih okvare ustrezno zdravimo ali odredimo določene preventivne ukrepe.

GROUP AUDIOMETRY. *Mass screening for the disorders of any kind is of an outstanding relevance in the prevention and early treatment of the illness and diminishing its consequences. The group audiometry was introduced at the outpatient department for school children, Ljubljana-Centre in view of detecting the children with affected auditory acuity. This systematic testing method used in school children makes it possible to separate out the subjects whose hearing is affected and submit them to an appropriate treatment, or to undertake the required preventive measures.*

Eden od pomembnih faktorjev za otrokov napredek v šoli, za osebno počutje, za vključitev v okolje in izbiro poklica je tudi normalen sluh.

Da bi v čim večjem številu odkrili slušne okvare pri otrocih in jih kolikor mogoče tudi čimprej sanirali, smo začeli otroke skupinsko avdiometrirati.

Po podatkih, ki nam jih navaja dr. Mihajlo Pražič (Audiologija — skripta 1967.), so v ZDA že pred 30 leti začeli skupinsko avdiometrirati šolske otroke, ker je dr. Marcus v Chicagu pri sistematičnih pregledih odkril, da ima večina slabih učencev ali ponavljavcev manjše okvare sluha. Ti učenci niti sami niti njih starši niso opazili, da bi slabše slišali, toda v šoli, če niso sedeli v sprednjih klopih, so težko sledili pouku. Pri skupinskih avdiometričnih pregledih so odkrili 5 % otrok z majhno redukcijo sluha, katere glavni vzrok je bil v hipertrofiji Waldeyerjevega limfatičnega obroča.

KAJ JE SKUPINSKA AVDIOMETRIJA?

Skupinska avdiometrija je orientacijska metoda, ki samo pove, da otrok slabše sliši, ne pove pa, kakšne vrste je slušna okvara (prevodna, zaznavna ali kombinirana). Za dokončno diagnozo o slabšem sluhu sta potrebna še individualni avdiogram in otološki pregled.

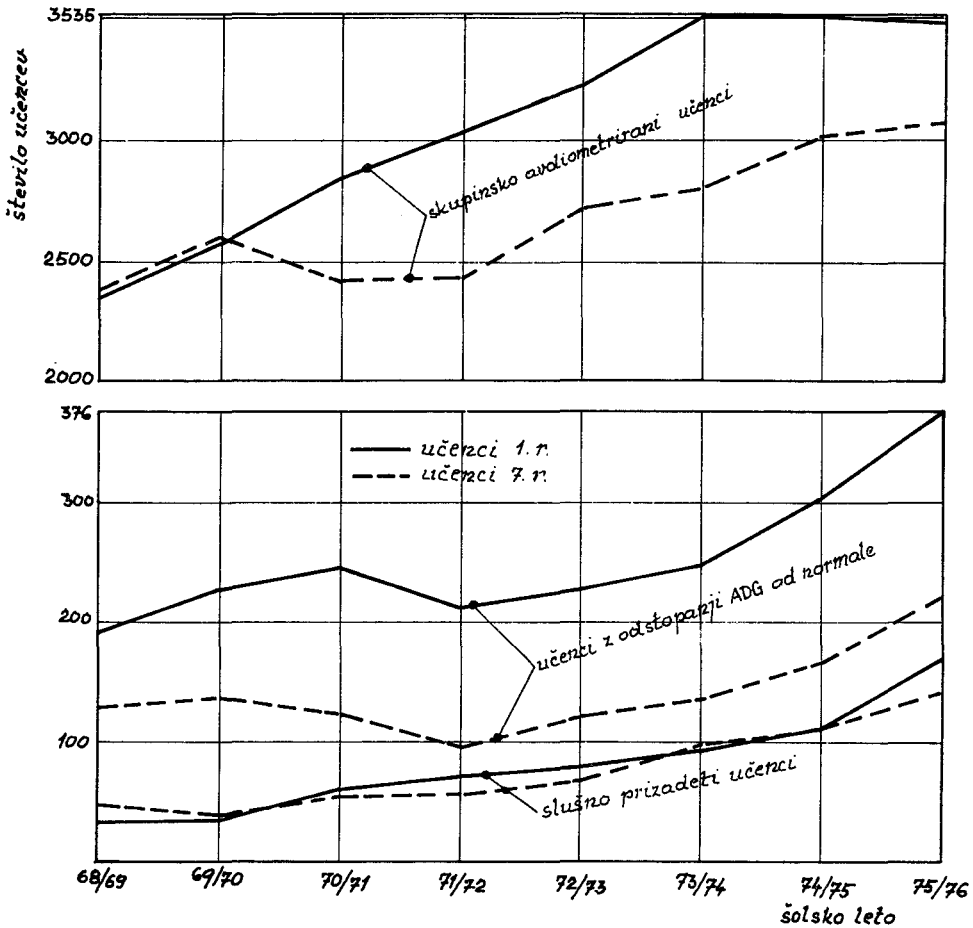
V našem avdiometričnem oddelku opravljamo skupinske preglede z avdiometrom amplaid, ki ima še 12 parov dodatnih slušalk za skupinsko avdiometrijo. Vsa skupina 10 do 12 otrok, ki sledi preizkusu, ima nameščene slušalke in spremlja preizkus sluha, dokler ni pregled vse skupine končan. Otroci poslušajo fre-

kvence od 125 do 8000 Hz pri jakosti 25 dB, kar je meja normalnega sluha. Vsak posameznik odgovarja za vsako uho posebej. Brž ko zazna v slušalki ton, odgovori, da sliši.

Vsaakega otroka, pri katerem se ugotovi odklon sluha od normale, še individualno avdiometriamo in izpolnimo avdiološko kartoteko s kratko familiarno anamnezo glede na naglušnost in osebno anamnezo. Z individualnim avdiogramom in avdiološko kartoteko napotimo otroka k otologu. Prvi otološki pregled vsebuje pregled ušes, rinofarinksa, žrela, nosu, prehodnost tub in še preizkus sluha s šepetom in glasbenimi vilicami.

Tako za vsakega otroka, pri katerem se ob skupinski avdiometriji ugotovi odklon sluha od normale, vodimo avdiološko kartoteko, ki se pri nadaljnjih otoloških in avdiometričnih pregledih dopolnjuje.

Če kontrolni otološki in avdiometrični pregled pokaže, da je otrok slušno prizadet, ga kličemo na kontrolne otološke in avdiometrične preglede do končnega šolanja oziroma zaposlitve. Pri večjih slušnih okvarah jih v začetku kličemo pogosteje. Če pa zdravnik-otolog po pregledu in individualnem avdiogramu ugotovi, da okvara ne napreduje, hodijo k nam na 1- do 2-letne kontrolne preglede.

POMEN IN REZULTATI SKUPINSKE AVDIOMETRIJE

Z načrtnimi avdiometričnimi pregledi sluha smo pričeli v našem dispanzerju leta 1968 in s tem tudi kvalitetno izpopolnili sistematični šolski pregled otrok. Omejili pa smo se le na prve in sedme razrede osnovnih šol.

Za prvošolce je pomemben pregled sluha zato, da že takoj na začetku šolanja namestimo otroke z morebitnimi okvarami tako, da uspešno sledijo pouku. Dostikrat so že okvare, ki so na meji med lažjo in srednjo stopnjo, povezane še z govornimi motnjami. Ker se govor v tem obdobju dokončno formira, potrebujejo ti otroci poleg večje pozornosti pedagoga v šoli in otološke kontrole še logopedsko terapijo, da se jim pravočasno korigira govor.

Za sedmošolce je pomemben skupinski avdiometrični pregled zato, da slušno prizadetim učencem še pravočasno svetujemo pravilno izbiro poklica oziroma nadaljnjega šolanja.

Skupinske avdiometrične preglede učencev smo postopoma uvajali v osnovne šole celotnega območja ZD Ljubljana — to je vseh pet občin in od šolskega leta 1972/73 in 1973/74 zajeli še deloma občino Grosuplje (področje Videm-Dobrepolje — 1972/73 in Ivančno gorico — 1973/74).

Od šolskega leta 1968/69 do šolskega leta 1975/76 smo skupinsko avdiometričali 24623 prvošolcev in 21441 sedmošolcev, to je skupno 46064 otrok iz osnovnih šol. Z odkloni avdiograma od normale je bilo 2040 (8,3 %) prvošolcev in 1130 (5,3 %) sedmošolcev, skupno 3170 (6,9 %) otrok. Po sanacijah je ostalo še 659 (2,6 %) slušno prizadetih prvošolcev in 622 (2,9 %) sedmošolcev, skupno 1281 (2,8 %) otrok. Če upoštevamo, da je bilo 1889 (40,4 %) otrok z odkloni avdiograma od normale saniranih, vidimo, kako pomembno je skupinsko odkrivanje slušne prizadetosti.

Rezultate skupinskih avdiometričnih pregledov v tem 8-letnem obdobju nam pokaže tabela I.

Tabela I

Skupinsko avdiometričani učenci z odkloni avdiograma od normale in končno število slušno prizadetih otrok

Šolsko leto	Število SK avdiometričanih		Odkloni ADG od normale				Število slušno prizadetih otrok			
	1. raz.	7. raz.	1. raz.	%	7. raz.	%	1. raz.	%	7. raz.	%
1968/69	2345	2368	194	8,3	131	5,5	33	1,3	49	1,9
1969/70	2571	2593	231	8,9	137	5,2	37	1,4	39	1,5
1970/71	2847	2420	245	8,6	123	5,1	59	2,0	55	2,2
1971/72	3043	2415	212	6,9	98	4,0	70	2,3	56	2,3
1972/73	3240	2728	228	7,0	121	4,4	80	2,4	70	2,5
1973/74	3535	2813	248	6,4	136	4,8	96	2,7	98	3,5
1974/75	3534	3028	306	8,6	166	5,5	113	3,2	113	3,7
1975/76	3488	3076	376	10,8	218	7,1	171	4,9	142	4,6
SKUPAJ	24623	21441	2040	8,3	1130	5,3	659	2,6	622	2,9

Pri prvošolcih prevladujejo prevodne naglušnosti. Prvi vzrok teh so povečane tonzile in žrelnica. Druge prevodne naglušnosti so posledica katarja Evstahijeve tube, vnetja ušes, pogosto tudi cerumna. Te okvare lahko v določeni meri saniramo, zato se število slušno prizadetih prvošolcev znatno zmanjša. Zaznavne in kombinirane naglušnosti so pri prvošolcih na drugem mestu in nastanejo najpogosteje po infekcijskih boleznih in travmah.

Sedmošolci imajo predvsem zaznavne in kombinirane okvare sluha, ki so v glavnem ireverzibilnega značaja. Te okvare nastanejo po infekcijskih boleznih, po travmah (poškodbe glave in akustične travme), po ponovnih vnetjih ušes in prirojnih slušnih okvarah. Te učence kličemo na redne kontrolne otološke preglede, kjer dobijo ustrezno terapijo in navodila za varovanje sluha.

Med tema 2 do 3 % slušno prizadetih otrok je manjše število z večjo okvaro sluha, kjer je že prizadet socialni kontakt in bi bil potreben slušni aparat ali pa ga otroci že imajo. S prizadetim socialnim kontaktom je 52 (0,1 %) otrok in 34 (0,07 %) otrok že ima slušni aparat.

Iz tabele I je razviden vse večji porast slušno prizadetih, posebno od šolskega leta 1973/74. V tem šolskem letu smo pritegnili v skupinske avdiometrične preglede učence iz območja Ivančne gorice. Primerjalna tabela med ljubljansko občino Bežigrad in Ivančno gorico nam pokaže večje število slušno prizadetih na tem oddaljenem območju.

Tabela II

Primerjava med številom slušno prizadetih učencev na območju občine Bežigrad in področju Ivančne gorice

Enota	Šolsko leto	Število SK, ADG				Število slušno prizadetih			
		1. raz.	%	7. raz.	%	1. raz.	%	7. raz.	%
Bežigrad	1973/74	453	96,8	374	96,4	11	2,4	8	2,1
Ivančna gorica	1973/74	200	97,1	161	97,6	6	3	9	5,6
Bežigrad	1974/75	442	99,5	400	97,5	14	3,2	9	2,2
Ivančna gorica	1974/75	235	96,3	186	98,4	8	3,4	9	4,8
Bežigrad	1975/76	451	97,6	408	97,4	20	4,4	10	2,4
Ivančna gorica	1975/76	204	98,5	230	101,8	15	7,3	17	7,4
Bežigrad	SKUPAJ	1346	97,9	1182	97,1	45	3,3	27	2,3
Ivančna gorica	SKUPAJ	639	96,9	577	99,5	29	4,5	35	6,1

Ta članek naj bo za spodbudo šolskim dispanzerjem v drugih krajih Slovenije, kjer bodo tudi vključili v svoj program skupinske avdiometrične preglede svojih učencev.

Literatura:

V. med. sestra Frančiška Lovrič, Šolski dispanzer Center Ljubljana: — Avdiometrična poročila.

Dr. Mihajlo Pražič: Audiologija — skripta 1967.